

Protokoll fra Teams-møte i rovviltnemnda for region 8 – 26.6.2025

Sted: Teams-møte

Tid: Torsdag 26.6.2025 kl. 9–10.30 (1,5 timer møte og 2 timer forberedelse)

Deltagere

Rovviltnemnda	Andre
Marlene B. Bråthen, leder Johan Johansen Eira, nestleder Benjamin N. Furuly Karen Anette Anti Halgeir Strifeldt Trine Noodt	Jo Inge Hesjevik, Porsanger kommune Berit Gjerstad, Mattilsynet Magne Asheim, Statens naturoppsyn Benedicte Beddari, Statens naturoppsyn Ørjan Holm, Norges Miljøvernforbund Marte Synnøve Løvaas, Sørreisa kommune Kato Nilsen, Privatperson og jeger Anne M Vadder, Rovviltets Røst Nina Bolle, Troms Bondelag Elida Langstein, Næring og rovvilt Ann Kirstin Bjørkbekk, Aktivt rovdyrvern Per Jonas Marakatt, Lainiovuoma sameby Rune Håkstad, Troms Bondelag Ingeborg Nygaard, Bardu kommune Aase Berg, Statsforvalteren i Troms og Finnmark Brage Amundsen, Statsforvalteren i Troms og Finnmark Rasmus Høyning, Statsforvalteren i Troms og Finnmark Andreas Røsæg, Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Sakliste

38/25 Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 2
39/25 Orienteringer	s. 2
40/25 Saker til informasjon	s. 2
41/25 Kvote for lisensfelling av ulv 1.12.2025–31.5.2026	s. 3
42/25 Klage fra Aktivt Rovdyrvern og NOAH – kvote lisensfelling jerv	s. 8
43/25 Klage fra Aktivt Rovdyrvern – kvote skadefelling jerv	s. 11
44/25 Klage fra NOAH – kvote lisensfelling bjørn	s. 14
45/25 Klage fra NOAH – kvote skadefelling bjørn	s. 16
46/25 Neste møte	s. 18

38/25 Godkjenning av innkalling og sakliste

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møtet den 26.6.2025.

39/25 Orienteringer

Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte

Orientering fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Orienteringer fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

40/25 Saker til informasjon

Aktivt Rovdyrvern – Klage lisenskvote jerv 2025–2026

Aktivt Rovdyrvern – klage skadefelling jerv 2025–2026

Avgjørelse av klage – kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 5, 6, 7 og 8 – våren 2025

Avgjørelse av klager – tillatelse til skadefelling av bjørn i Sør-Varanger kommune

Avgjørelse av klager på vedtak – kvote for betinget skadefelling av ulv i region 5, 6, 7 og 8 – våren 2025

Avgjørelse av klager på vedtak om kvote for jakt på gaupe region 8 i 2025

Avslag på søknad om ekstraordinært uttak av jerv i Fagerfjell reinbeitedistrikt

Avslag på søknad om fellingstillatelse på 1 jerv i området Vikran, Malangen i Tromsø kommune

Avslag på søknad om skadefelling av bjørn – Karasjok kommune

Avslag på søknad om skadefelling av jerv i Målselv kommune

Beslutning om ekstraordinært uttak av jervehi i Bardu kommune

Beslutning om ekstraordinært uttak av jervehi i Lebesby kommune

Beslutning om ekstraordinært uttak av jervehi i Tana kommune

Beslutning om videreføring av ekstraordinært uttak av jervehi i Bardu kommune

Beslutning om videreføring av ekstraordinært uttak av jervehi i Lebesby kommune

Bjørnens predasjon på tamrein – NINA rapport 2585

Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling

Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2025 (mai)

Kunnskapsgrunnlag bjørn i Norge 2025 – 29. april

Kvote for betinget skadefelling av bjørn 1.6.2025–15.2.2026

Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2025–2026 – regionene 4 og 8

Kvote for betinget skadefelling av jerv 1.6.2025–15.2.2026

Kvote for lisensfelling av bjørn 21.8.2025–15.10.2025

Kvote for lisensfelling av jerv 20.8.2025–15.2.2026

NOAH – Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn i region 8 i 2025–2026

NOAH – Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn i region 8 i 2025–2026

NOAH – Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv 2025–2026

Oppnevning av ekspertutvalg – Bernkonvensjonen og urfolksrett

Svar – høring endringer rovviltforskriften – skadefellingsbestemmelsen for kongeørn og kongeørnprosjekter

Svar – høring endringer naturmangfoldloven, rovviltforskriften, forskrift om utøvelse av jakt felling og fangst

Svar på søknad om uttak av ynglende jervetispe i beiteprioritert område i Tana kommune

Tillatelse til skadefelling av bjørn i Østre Sør-Varanger Reinbeitedistrikt 1-2-3

41/25 Kvote for lisensfelling av ulv 1.12.2025–31.5.2026

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 åpner for lisensfelling av ulv i Sør-Varanger kommune i Finnmark. Kvoten settes til 3 ulv. Lisensfellingsperioden er fra og med 1.12.2025 til og med 31.5.2026. Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav b, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 10 samt. §§ 1, 3 og 4.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 ved Statsforvalteren i Troms og Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

For jegere

Jaktåret avsluttes den 31. mars. Jegere som skal delta i lisensfelling etter denne dato må registrere seg som lisensjeger og betale jegeravgift for nytt jaktår. Skyteprøve som er avlagt i jaktåret 2025/2026 vil fremdeles gjelde ved deltakelse i lisensfelling av ulv til og med 31. mai 2026.

Saksfremstilling

Om lisensfelling

I stortingsmelding nr. 15 (2003–2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bernkonvensjonens bestemmelser innebærer dette at felling av ulv kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere.

Lisensfelling er en skademotivert felling hvor et bestemt antall individer av en viltart kan felles med hjemmel i naturmangfoldloven og rovviltforskriften § 10. Lisensfelling skal være hovedvirkemiddel for regulering av rovviltbestandene for å redusere framtidig skade.

Rutiner for saksbehandling og eventuelle klager

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev datert 16.12.2013, med presiseringer i brev datert 24. juni 2015 fastsatt instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt. Instruksen sier at vedtak om kvote for lisensfelling av blant annet ulv skal fastsettes minimum tre måneder før lisensfelling starter, slik at eventuell klagebehandling skal være ferdig før lisensfellingsperioden starter den 1. desember. Eventuelle klager skal være ferdigbehandlet av førsteinstans (rovviltnemnda) og oversendt departementet senest tre uker før starten på lisensfelling.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har forpliktet seg til å ta vare på ulv gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i vesentlig grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer og lovgrunnlag

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares. Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir

grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Sekretariatets vurderinger

I region 8 er det ikke bestandsmål for ulv. De siste årene har det vært tiltagende med streifdyr fra den Finsk-Russiske bestanden til regionen, og spesielt i Øst-Finnmark. I 2024 ble det dokumentert fem ulike individer i Sør-Varanger, alle fra den Finsk-Russiske bestanden, som har sin nordvestlige utbredelse inn i Finnmark. DNA-prøver har vist at flere av disse har hatt tilhold her gjennom flere måneder. Det er ikke registrert yngling eller revirmarkerende par. I 2024 undersøkte Statens naturoppsyn 51 reinkadaver i Sør-Varanger, der dødsårsak var antatt eller dokumentert ulv. I 2024 ga Statsforvalteren 7 skadefellingstillatelser på ulv i Sør-Varanger, ingen resulterte i felling.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene, i dette tilfellet ulv, og dens genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at ulv forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Troms og Finnmark har ikke bestandsmål for ulv. Det nasjonale bestandsmålet for ulv skal oppnås i ulvesonen som deles mellom region 4 og 5. Det nasjonale bestandsmålet er 4–6 årlige ulvekull, hvorav minst 3 skal være helnorske. Vinteren 2024/2025 ble det registrert 3 helnorske kull og 3 kull i grenserevir. Når kullene i grenserevir deles med Sverige gir det 4,5 ulvekull i Norge, det er innenfor bestandsmålet. Siste år var det en nedgang i den skandinaviske ulvestammen, men innavlen var likevel redusert. Kvote på 3 ulver i Finnmark, som ikke har bestandsmål for ulv, er ikke i strid med intensjonene i naturmangfoldlovens § 5.

Beitebruk i utmark gjennom tamreindrift og husdyrbeite representerer viktige økonomiske og kulturelle samfunnsinteresser. Samtidig opprettholder beitebruk et landskapsmessig mangfold av økosystemer med høy biodiversitet. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom regional forvaltningsplan for rovvilt i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 er omtalt videre i vedtaket.

Med bakgrunn i at lisensfelling i all hovedsak gjennomføres uten bruk av tekniske hjelpemidler som vil kunne være til skade for miljøet anser sekretariatet naturmangfoldlovens §§ 11 og 12 som lite relevante.

Genetisk viktige individer

Sekretariatet viser til avtale mellom Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) og Naturvårdsverket i Sverige, datert 1. april 2012. *Felles retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvepopulasjonen*. Avtalen sier at forvaltningsmyndighetene skal forsøke å fastslå genetisk status for de individer som vurderes felt, før fellingsvedtak fattes. Dette gjøres gjennom å forsøke, så langt det lar seg gjøre, å samle inn ekskrementer og hår for DNA-analyser. Og videre at ulver som er definert som genetisk verdifulle så langt mulig, skal unntas fra både skadefelling og lisensfelling. Vi viser videre til brev fra Miljødirektoratet datert 21.5.2018, med informasjon om genetisk viktige ulver og beredskap samt oppdrag om samarbeid på tvers av kommuner og fylker.

I 2024 kjente vi til 5 individer som var i lisensfellingsområdet, alle av Finsk-Russisk opprinnelse. Vinteren 2025 var det vanskelige sporingsforhold og vi vet ikke hvor mange ulver som nå befinner seg i Sør-Varanger, men i februar 2025 ble det sporet en ulv i Sør-Varanger. I 2025 er det i Sør-Varanger 9 reinsdyr som er dokumentert/antatt drept av ulv, 5 av disse ble funnet i mai. Det er overveiende sannsynlig at også eventuelle nye individer i dette området vil være av Finsk-Russisk opprinnelse. Dette fordi regionen er nordvestlig yttergrense for den Finsk-Russiske bestandens utbredelse. I luftlinje er det omkring 1 000 kilometer gjennom tamreinområder, til ulvene i den Skandinaviske bestanden. Lengre sør i Finland har individer fra den Finsk-Russiske bestanden vesentlig kortere og lettere vei til den Skandinaviske bestanden.

Per dato er det ikke noen avtale eller ordning som i praksis muliggjør flytting av ulv fra Finnmark. Flytting av ulv er ikke et virkemiddel Rovviltneemnda disponerer. Sekretariatet ser ikke at det i dette tilfellet er mulig å unnta genetisk verdifulle individer fra lisensfelling.

Skadebilde og skadepotensial

I Sør-Varanger er det jevnlig registrert ulv og tap av rein til ulv i områder som er både vinterbeiteområder, kalvingsområder og høstbeiteområder for rein. Reindriften som er direkte berørt har brukt store ressurser for å håndtere situasjonen, men uten at det har avverget videre tap og skader. Fast tilhold av ulv i disse områdene er ikke i tråd med en todelt målsetning som både ivaretar rovdyr og beitedyr. For å forhindre videre tap og forstyrrelser fra ulv vurderer vi at det er nødvendig med en lisensfellingskvote på 3 ulver.

Erfaring har vist at ulv(er) i reinflokker, kan gjøre stor skade, og det er krevende å avdekke hele skadebildet. Vi forventer at det i lisensfellingsperioden vil bli registrert ulv i Finnmark, også utenfor Sør-Varanger, men vi anbefaler å begrense lisensfellingsområdet til Sør-Varanger, hvor det mer jevnlig registreres ulv. I Troms er det mindre sjanse for ulv, og vi vurderer ikke at det er behov for lisensfellingskvote i Troms, her kan eventuelle situasjoner og mulige tiltak vurderes fortløpende. Eventuelle uttak ved skadefelling innen lisensfellingsområdet vil bli belastet kvoten for lisensfelling.

Kunnskapsgrunnlaget

Norge og Sverige har siden 2014 hatt en felles overvåkningsmetodikk for ulv, og begge landene registrerer overvåkningsdata i Rovbase. Målet med dette er at overvåkningen skal gi sammenlignbare resultater for den skandinaviske ulvestammen, både mellom ulike deler av Skandinavia og mellom år. Det er i tillegg et mål å registrere eventuelle innvandrende ulver, og videre overvåke ulvestammens genetiske status. Bestandskartlegging gjennomføres i hovedsak ved sporing på snø, med påfølgende identifisering ved DNA-analyser av innsamlede ekskrementer, urin og hår. Informasjon fra viltkameraer, radiotelemetri, døde ulver og andre forskningsdata brukes også når slik informasjon er tilgjengelig. Perioden for bestandsovervåkning er 1. oktober til 31. mars hvert år.

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Det er god kunnskap om ulvebestanden i Skandinavia og i region 8. Statsforvalteren visert til overvåkingsresultater og rapporter på Rovdata, blant annet Bestandsovervåking av ulv vinteren 2024-2025, Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 1, 2025. Denne rapporten viser at det er påvist 40 ynglinger og 30 revirmarkerende par vinteren 2024/2025 i Skandinavia. Det ble registrert 3 helnorske ynglinger og tre i grenserevir. Etter en fordeling av grenserevir (0,5 per revir til hvert land) har Norge 4,5 ynglinger.

En familiegruppe (ulveflokk) består av minst tre ulver hvorav minst én av dem markerer revir regelmessig. Den vanligste sammensetningen av en familiegruppe i Skandinavia er et ulvepar (foreldreparet) med årssvalper, eventuelt også i følge med en eller flere ungdommer fra tidligere kull. Et revirmarkerende par er et ulvepar som ikke har valper eller ikke blir fulgt av tidligere avkom.

Med bakgrunn i vitenskapelig kunnskap fra Rovdata, fra nasjonalt overvåkningsprogram og fra opplysninger om kadaverfunn i www.rovbase.no, samt. St. meld. 21 «Ulv i norsk natur», NIBIO Rapport 2016-63, Rovviltbestandenes betydning for landbruk og matproduksjon, siste rapport om bestandsovervåkingen av ulv i Skandinavia 2024–2025, samt forvaltningsplanen for rovvilt i region 8, og videre erfaringsbasert kunnskap gjennom opplysninger fra reieiere som har rein i områder det nå er ulv, for eksempel formidlet gjennom søknader om skadefellinger, så mener sekretariatet at kravet til kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Av føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 slås det fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Føre-var-prinsippet i § 9 tillegges stor vekt der man ikke har tilstrekkelig kunnskap. Etter sekretariatets vurdering skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken, da det foreligger betydelig vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om bestandssituasjonen for ulv, om skadepotensial, samt at området ligger utenfor forvaltningsområdet for ulv i Norge.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for, i form av statusrapporter om bestandsutvikling, registrert avgang av ulv, samt annen vitenskapelig informasjon fra forskning på ulv i Skandinavia. Med bakgrunn i dette, samt at Troms og Finnmark ikke har bestandsmål for ulv tillegges naturmangfoldloven. § 10 liten vekt.

Konklusjon

I Sør-Varanger ble det i 2024 vist at ulver hadde fast tilhold. Per dato vet vi ikke sikkert om det er ulver med fast tilhold i Sør-Varanger nå. Det er jevnlig streifulver fra den Finsk-Russiske bestanden. Ulvenes genetikk er tiltrengt i den Skandinaviske bestanden. Det er svært liten mulighet for at disse selv skal vandre til den Skandinaviske bestanden. Flytting er ikke et virkemiddel rovviltneemnda disponerer. Ulvene utgjør et stort skadepotensial på beitedyr, felling er eneste tilfredsstillende løsning jf. den todelte målsettingen om både rovvilt og beitedyr. Felling av 3 ulver i Sør-Varanger kommune, vil i dette tilfellet ikke være skadelig for ulvebestandenes overlevelse. Lisensfelling er foretrukket fellingsmetode, dette kan ikke stå i veien for vurderinger av skadefelling.

42/25 Klage fra Aktivt Rovdyrvern og NOAH – kvote lisensfelling jerv

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltneemnda mener naturmangfoldloven og rovviltforskriften følger opp og ivaretar nasjonal og internasjonal lovgivning samt forpliktelser som Norge har innenfor det todelte målet om både beitedyr og rovvilt. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10. Kvote for lisensfelling av jerv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltneemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltneemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Saksfremstilling

I brev av 21.5.2025 og 28.5.2025 klager henholdsvis ARV – Aktivt Rovdyrvern og NOAH – for dyrs rettigheter, på rovviltneemndas vedtak i sak 30/25, om kvote for lisensfelling av jerv 20.08.2025–15.2.2026.

Klagene

Aktivt Rovdyrvern

Vi viser til klagen i sin helhet og trekker frem at Aktivt Rovdyrvern mener og argumenterer for at:

- 1, Kvote er uforholdsmessig høy, sett opp mot faktisk uttak
- 2, Begrunnelsen er spekulativ og diskriminerende. At det ikke oppgis systematisk, faktabasert dokumentasjon.
- 3, Vedtaket bryter med Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen
- 4, Vedtaket må omgjøres og en ny vurdering må foretas. Aktivt Rovdyrvern ber forvaltningen om å:
 - omgjøre vedtaket for region 8 og trekke tilbake lisensfellingskvoten for 2025–2026
 - kreve at vedtak av denne typen skal ledsages av konkret analyse av faktisk skadeomfang, tidligere fellingsresultater og konkrete planer for alternative, ikke-letale tiltak.
 - stille krav om at jervens økologiske egenverdi skal inngå i vurderingsgrunnlaget, slik

naturmangfoldloven § 5 og Bernkonvensjonen forutsetter.

Aktivt Rovdyrvern mener vedtaket er i strid med kravene til forvaltningsmessig forsvarlighet og til kunnskapsgrunnlaget, og at det signaliserer en diskriminerende og selektiv forvaltning basert på sektorinteresser.

NOAH – for dyrs rettigheter

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker frem at NOAH mener vilkårene for å tillate felling ikke er oppfylt fordi:

- Vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven
- Felling vil true bestandens overlevelse
- Føre-var-prinsippet ikke er tilstrekkelig vektlagt
- Vilåret om skade ikke er oppfylt
- Det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn lisensfelling for å hindre skade på beitedyr

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen, og at vedtaket i tillegg strider med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

Vurdering

Vi viser til vedtaket i sin helhet. Tilgjengelig kunnskap om jervebestanden og faktorer som påvirker denne samt om jervens predasjon på sau og tamrein, samt om hvordan tapene kan minimaliseres innenfor det todelte målet om både beitedyr og rovvilt er vurdert i vedtaket. Beslutningsgrunnlaget ble vurdert som godt, og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 ble derfor ikke tillagt vesentlig vekt.

Kvotepåsett for lisensfelling er med sikte på at antall ynglinger i 2026 med størst mulig sannsynlighet skal være på bestandsmålet, gitt at kvoten tas ut. Videre var vedtaket med sikte på at bestandsmålet skulle nås i A-området for jerv.

Eventuelle ekstraordinære uttak eller annen avgang i lisensfellingsperioden blir belastet denne kvoten. Gitt at kvoten tas ut vil terskelen for ekstraordinære uttak etter lisensfellingsperioden bli høy, og eventuelle uttak vil legges til grunn når neste kvote settes. Det er i tråd med målet om at lisensfelling skal være hovedvirkemidlet for å regulere jervebestanden.

Siden forrige lisensfellingsperiode startet 20.8.2024 er det i regionen en kjent avgang av 22 jerver, 10 felt ved lisensfelling og 12 ved ekstraordinære oppdrag gjennomført av Statens naturoppsyn. 10 av disse var voksne eller ettårige hunnjerver. Bestandsestimatet for registreringssesongen 2024 var 55 hunnjerver (NINA Rapport 2535). Når 10 av disse er tatt ut er det litt forenklet, når en ser bort fra eventuell annen dødelighet og inn- og utvandring, samt at hunnjerver sjelden får unger før de er tre år gamle, fortsatt 45 jerver som mulig kunne gått til yngling i 2025. Vi vet at ikke alle jervetisper yngler hvert år, men målet er at 10 skal gå til yngling. Per 17.6.2025 er det i år registrert 10 ynglinger i regionen. Vi forventer at vanskelige værforhold

gjennom vinteren gjorde at en del ynglinger ikke ble fanget opp. Barmarkskontroller kan enda dokumentere noen av disse.

Jerv og sau har i stor grad latt seg skille i tid og rom, dette er en villet differensiert forvaltning som er nødvendig for å holde tap av sau til jerv lavt når sau er på utmarksbeite. Suksesskriterier her er å raskt gjøre uttak av jerv som utgjør et skadepotensial på sau i B-områder for jerv. Lisensfelling skal være hovedvirkemiddelet. I region 8 er det forvaltningsområder for jerv som er store nok til at bestandsmålet nåes og opprettholdes innenfor disse.

I forvaltning av jerv skal det tas motstridende hensyn, bestandsmålene skal bidra til å sikre levedyktige bestander av jerv i deres naturlige utbredelsesområde, samtidig lever jerven i region 8 i stor grad av tamme beitedyr. Lovgivers formål med rovviltforskriften, som angir bestandsmålene, er en bærekraftig forvaltning av rovvilt, samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser skal ivaretas jf. forskriftens § 1. Uten at dette fritar forvaltningen fra å gjøre selvstendige vurderinger, forstås dette som at lovgiver gjennom bestandsmålene har gitt sin beste føring for ved hvilken bestandsstørrelse den todelte målsettingen om både beitedyr og rovvilt kan oppnås.

Nær alt areal i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland består av reinbeiteområder, som igjen er delt inn i reinbeitedistrikter og siidaer. Disse har beiterett i definerte områder og tider på året, de har sitt kalvingsland der rein og reineiere gjennom generasjoner har lært at kalven har de beste forutsetninger for å overleve. Tamrein er klart den viktigste føden for jerv i Nord-Norge (NINA Rapport 1200). Jerven bruker store områder. I region 8 er det ikke mulig å legge store nok forvaltningsområder til jervens områdebruk, uten at disse også omfatter viktige beiteområder for tamrein. Den vidstrakte arealbruken til rovdyrene gjør at alle rovdyrindivider i regionen uansett plassering av soner vil måtte berøre kalvingsland (NINA Rapport 1200).

Tiltak for å skille jerv og tamrein i et område innenfor tamreinområder vil være skadeforskyvende til andre områder med tamrein. Tamrein er den viktigste føden for jerv. Reindriften erfarer at jerven gjerne er der den finner mat. Skremmetiltak stresser og uroer både tamrein og jerv, noe som i seg selv kan være tapsdrivende.

Vedtaket er bygget på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold, og om skade- og konfliktsituasjonen som er på tross av oppfølging av strategier og virkemidler i forvaltningsplan for rovvilt i region 8, herunder prioritering av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Rovviltnemnda ser ikke at det ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, i region 8 finnes annen tilfredsstillende løsning enn å forsøke forvalte jervebestanden presist på bestandsmålet og innenfor forvaltningsområdet for jerv.

All jerv i rovviltnemndas ansvarsområde utgjør et skadepotensial på tamme beitedyr, hensikten med å forsøke å forvalte jervestammen eksakt på bestandsmålet og innenfor A-området for jerv, er å redusere potensialet for skade på beitedyr i både A- og B-området.

Jerv i Troms og Finnmark samt samarbeidsområdet i Nordland utgjør et så stort skadepotensial på sau og tamrein at det å regulere jervebestanden på bestandsmålet jf. den todelte målsettingen om både beitedyr og rovvilt samt prinsippet om en differensiert forvaltning er proporsjonalt med skadepotensialet.

Rovviltnemnda har i sitt vedtak sett til jervebestanden regionalt, nasjonalt og i Skandinavia.

Konklusjon

Sekretariatet mener naturmangfoldloven og rovviltforskriften følger opp og ivaretar nasjonal og internasjonal lovgivning samt forpliktelser som Norge har innenfor det todelte målet om både beitedyr og rovvilt. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10. Kvoten for lisensfelling av jerv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Sekretariatet kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

43/25 Klage fra Aktivt Rovdyrvern – kvote skadefelling jerv

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda mener naturmangfoldloven og rovviltforskriften følger opp og ivaretar nasjonal og internasjonal lovgivning samt forpliktelser som Norge har innenfor det todelte målet om både beitedyr og rovvilt. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 8. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Rovviltnemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Saksfremstilling

I brev datert 21.5.2025 klager Aktivt Rovdyrvern på rovviltnemndas vedtak i sak 29/25, om kvote for betinget skadefelling av jerv 1.6.2025–15.2.2026.

Klagen

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker frem at Aktivt Rovdyrvern (ARV) skriver at:

- 1, Vedtaket bygger på et svakt beslutningsgrunnlag og bryter med føre-var-prinsippet
- 2, Skadebildet bygger på usikre og skjønnsbaserte beregninger
- 3, Yngletid og hensyn til dyrevelferd er ignorert
- 4, Genetisk sårbarhet og internasjonale forpliktelser er ignorert

Aktivt Rovdyrvern ber om at vedtaket omgjøres og at kvoten annulleres. Dersom det mot formodning ikke blir gjort krever ARV at:

- Det innføres en midlertidig stans på skadefelling i yngletiden
- Hiuttak trekkes fra eventuelle nye kvoter
- Det ikke gis fellingstillatelse uten konkret dokumentert skade, og at tradisjonell kunnskap og erstatningskrav ikke likestilles med empirisk dokumentasjon
- Jervens genetiske og økologiske betydning vektas i tråd med §§ 5 og 10 i naturmangfoldloven.

Aktivt Rovdyrvern anmoder også om at det gjennomføres en uavhengig evaluering av dagens praksis for beregning av jervetap på beitedyr, og at Rovdata sine overvåkingsdata tillegges vesentlig større vekt enn beitenæringens erstatningskrav i fremtidige vedtak.

Vurdering

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av jerv. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av jerv. Uavhengig av om Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandlinger, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivaretatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak».

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Skadepotensial på tamme beitedyr og et eventuelt uttak sin påvirkning på jervebestanden skal vurderes i den enkelte situasjon. Felling kan ikke tillates dersom det truer bestandens overlevelse.

Når to motstridende hensyn veis mot hverandre samtidig, her rovvilt og beitedyr, så er det rovviltnemndas ansvar å se til at kvoten ikke er så høy at det er til hinder for at bestandsmålet kan nåes/oppretholdes på sikt. Kvoten er ikke til hinder for tilstrekkelig genetisk variasjon til at bestandsmålet kan oppretholdes på sikt.

Skadefelling er ikke et verktøy for å regulere eller begrense jervebestanden eller dens utbredelse. Skadefelling er uttak av enkeltindivider av rovvilt for å stanse eller forhindre skade. Om det skal gis skadefellingstillatelse eller ikke vurderes konkret i den enkelte situasjon, også jf. bestandens status og ev. fare for at en feller hunndyr fra dens avhengige unger.

Sekretariatet vurderer at bestanden hadde tålt en vesentlig høyere kvote, men at all erfaring tilsier at effektuerte fellingsoppdrag i denne perioden blir færre, og at denne kvoten ikke vil være begrensende ved vurdering av betingede fellingstillatelser. Det er ved lisensfelling bestanden av jerv skal reguleres. Jerv som blir felt ved skadefelling etter at lisensfellingskvoten er satt, blir belastet kvote for lisensfelling. Sekretariatet sitt syn er at en eventuell effektivering av skadefellingskvote på 9 jerv i regionen ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for jerv. Et slikt uttak vil ikke true bestandens overlevelse.

Yngletid og hensyn til dyrevelferd er ikke ignorert, dette skal vurderes av Statsforvalteren i den enkelte situasjon. Perioden som kvoten gjelder for, er 1.6.–15.2. De fleste jervevalper blir født i månedsskiftet februar–mars, fra slutten av april følger de moren og de slutter å die i løpet av mai. Fra midten av september klarer de seg vanligvis selv. I perioden 16. februar til 31. mai har jerven et ynglevern, ved at det da er Miljødirektoratet som har myndighet til å vurdere ekstraordinære uttak, da drepes ikke tisper med avhengige unger.

Sannsynliggjort og erstattet tap av beitedyr er del av kunnskapsgrunnlaget som skal ligge til grunn for vurdering av jervens skadepotensial. Videre er det ikke opp til rovviltneemnda å evaluere erstatningsordningene. Rovdata sin kvalitetssikring av bestandsregistreringer står ikke i motsetning til beitenæringenes erfaringsbaserte kunnskap.

Konklusjon

Sekretariatet mener naturmangfoldloven og rovviltforskriften følger opp og ivaretar nasjonal og internasjonal lovgivning samt forpliktelser som Norge har innenfor det todelte målet om både beitedyr og rovvilt. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 8. Sekretariatet kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Sekretariatet anbefaler at rovviltneemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

44/25 Klage fra NOAH – kvote lisensfelling bjørn

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda mener naturmangfoldloven og rovviltforskriften følger opp og ivaretar nasjonal og internasjonal lovgivning samt forpliktelser som Norge har innenfor det todelte målet om både beitedyr og rovvilt. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10. Kvoten for lisensfelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Saksfremstilling

I brev av 28.5.2025 klager NOAH – for dyrs rettigheter, på rovviltnemndas vedtak i møtet den 6.5.2025, sak 33/25, om kvote for lisensfelling av bjørn 21.8.2025–15.10.2025.

Klagen

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker frem at NOAH mener at:

- 1, Lisensfelling vil true bestandens overlevelse
- 2, Vilåret om skade ikke er oppfylt jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og Bernkonvensjonens artikkel 9 første ledd bokstav b. Vedtaket er ugyldig jf. forvaltningsloven § 41.
- 3, Det finnes andre tilfredsstillende løsninger enn felling, som ikke har blitt vurdert i denne saken

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. NOAH ber om at klagen tas til følge og at det ikke åpnes for lisensfelling.

Dersom det likevel gis tillatelse til lisensfelling, bes det om at det ikke tillates å skyte binner i regionen.

Vurdering

Kvoten som er gitt til beitedyrprioriterte områder i Finnmark er ikke til hinder for fortsatt vekst i bjørnebestanden i Finnmark. Vurderingen er basert på bestandsberegningene ut fra samlet DNA fra bjørner i regionen. Gjengir her fra vedtaket:

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene, i dette tilfellet bjørn, og dens genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at bjørnen forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i et annet tempo enn om naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk

differensiert rovviltforvaltning.

Beitebruk i utmark gjennom tamreindrift og husdyrbeite representerer viktige økonomiske og kulturelle samfunnsinteresser. Samtidig opprettholder beitebruk et landskapsmessig mangfold av økosystemer med høy biodiversitet. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften, og gjennom regional forvaltningsplan for rovvilt i region 8.

Vi vurderer at et uttak av 2 reproduserende binner kan gjøre at målet i naturmangfoldloven § 5 nåes i et senere tempo enn om bjørnebestandens utvikling hadde vært det eneste hensynet å ta. Samtidig vurderer vi at et slikt uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Dette gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og 12 er omtalt videre i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnader ved miljøforringelse og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8.

Det er god kunnskap om bjørnebestanden i Skandinavia og i region 8, jf. naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren visert til overvåkingsresultater og rapporter på Rovdata, blant annet NINA rapport 2594 DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2024.

Det finnes tilstrekkelig kunnskap om hvilken effekt felling av et gitt antall individer med gitt kjønnsfordeling vil ha på bjørnebestanden. Naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor ikke vesentlig vekt.

Å skille bjørn og beitedyr i tid og rom er et effektivt tiltak. Det viktigste hjelpemidlet er differensiert forvaltning. Rovviltnemnda har ikke myndighet til å vurdere flytting av bjørn som et alternativ. Skadefelling er gjerne det eneste tilfredsstillende tiltaket når akutte tapssituasjoner oppstår i beitedyrprioriterte områder. Det har ofte vist seg vanskelig å lykkes med rask skadefelling.

Kvoten for lisensfelling er for å avverge tap av rein og sau gjennom å begrense utbredelsen av bjørnebestanden inn i beitedyrprioriterte områder.

Spesielt vil situasjoner med etablerte binner i områder prioritert for beitedyr være utfordrende. Binnene kan ha avhengige unger. Når ungene blir større, vil hunnbjørner gjerne etablere seg nær moren. I tillegg faller paringstiden i mai–juli godt sammen med beiteperioden for sau, slik at binner også tiltrekker seg hannbjørner i denne perioden. En tydelig differensiert forvaltning regulert gjennom lisensfelling er derfor en forutsetning for å lykkes med målsettingen om både beitedyr og bjørn, med minst mulig skade.

Konklusjon

Sekretariatet mener naturmangfoldloven og rovviltforskriften følger opp og ivaretar nasjonal og internasjonal lovgivning samt forpliktelser som Norge har innenfor det todelte målet om både beitedyr og rovvilt. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10. Kvoten for lisensfelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Sekretariatet kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

45/25 Klage fra NOAH – kvote skadefelling bjørn

– Vedtak –

Som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda mener naturmangfoldloven og rovviltforskriften følger opp og ivaretar nasjonal og internasjonal lovgivning samt forpliktelser som Norge har innenfor det todelte målet om både beitedyr og rovvilt. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4. Kvoten for betinget skadefelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Saksfremstilling

I brev av 28.5.2025 klager NOAH – for dyrs rettigheter, på rovviltnemndas vedtak i møtet den 6.5.2025, sak 32/25, om kvote for betinget skadefelling av bjørn 1.6.2025–15.2.2026.

Klagen

NOAH – for dyrs rettigheter, mener at:

- Det ikke er effektivt å skyte rovdyr for å unngå tap av beitedyr. De viser til at det bør legges mer vekt på ikke-dødelige forebyggende tiltak, i stedet for felling.
- Vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt.
- Vilkåret om skade er ikke oppfylt.
- Det finnes andre tilfredsstillende løsninger enn felling, som ikke har blitt vurdert i denne saken.
- Vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen, og at vedtaket i tillegg strider med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

Vurdering

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Rovviltnemnda har ikke myndighet til å vurdere flytting av dyr som et alternativ. Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av bjørn. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av bjørn. Uavhengig av om Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Rovviltnemndas oppgave er todelt, nemnda skal ta vare på rovviltet og minimere tap av beitedyr. Rovviltforskriften sier at dette skal gjøres ved å forvalte rovviltbestandene eksakt på bestandsmålene. Tildelte verktøy er differensiert forvaltning og midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, i tillegg skal nemnda gi anbefalinger om landbruks- og reindriftspolitiske virkemidler. Nær alt areal i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland består av reinbeiteområder, som igjen er delt inn i reinbeitedistrikter og siidaer. Disse har beiterett i definerte områder og tider på året, de har sitt kalvingsland der rein og reineiere gjennom generasjoner har lært at kalven har de beste forutsetninger for å overleve. De færreste reineiere har lovlig fleksibilitet til å kunne flytte dyrene til områder med mindre rovviltproblematikk.

Sau og bjørn er i stor grad skilt gjennom differensiert forvaltning, og i beitedyrprioriterte områder der det ofte forekommer bjørn, gis det forebyggende midler til tidlig nedsanking. Det kan likevel oppstå ekstraordinære situasjoner der det ikke er mulig å i tilfredsstillende grad avverge tap ved andre metoder enn felling.

Vedtak om uttak av bjørn kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nåes på annen måte. Beslutningsgrunnlaget er best når det vurderes så nært opp til beslutningen som mulig. Rovviltnemnda vurderer at uttak eller ikke uttak av bjørn i liten grad avhenger av om Statsforvalteren har kvote når situasjonen oppstår. Det er snarere et spørsmål om Statsforvalteren eller Miljødirektoratet skal ta avgjørelsen.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandlinger, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har

rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivaretatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak.

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven.

Nemdas vurdering var at kvoten ikke er til hinder for fortsatt vekst i bjørnebestanden. Vurderingen er basert på bestandsberegningene ut fra samlet DNA fra bjørner i regionen. Det er god oversikt over bjørnebestanden i regionen.

Tall fra bjørn- og tamreinprosjektene i Sverige viser at det er stor individuell forskjell på bjørner sin drapstakt. Bjørn har et betydelig skadepotensial i kalvingsområder for rein. Endinger i klima og en stigende bestand gjør at vi opplever en større konflikt mellom reindrif og bjørn enn tidligere, i både tid og rom. Reindrif klarer ikke alltid å dokumentere tap på barmark. Gjennom prosjektet i Idre sameby ser man tydelig hvor raskt folk må være på plass for å finne rester av reinkalv som er tatt av bjørn. All den tid reindrif klarer å dokumentere tap av kalv, har det de senere årene blitt dokumentert mye jaging i reinflokker.

Det oppstår akutte skadesituasjoner med bjørn hvert år i B-området for bjørn i rovviltregion 8.

Utviklingen i bjørnebestanden viser gjennom DNA-registreringer at binnefronten og den faste forekomsten av bjørn nærmer seg områdene med sau på beite i B-området i Finnmark.

Vår vurdering er at en effektivering av skadefellingskvote på fem bjørn i regionen ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for bjørn. Vår vurdering er at en slik kvote og ev. uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

Konklusjon

Sekretariatet mener naturmangfoldloven og rovviltforskriften følger opp og ivaretar nasjonal og internasjonal lovgivning samt forpliktelser som Norge har innenfor det todelte målet om både beitedyr og rovvilt. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4. Kvoten for betinget skadefelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Sekretariatet kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Neste møte

Rovviltnemnda planlegger neste ordinære møte som et Teams-møte mandag 27.10.2025, fra klokken 9.00.